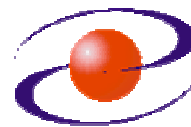

**UNIVERZITET CRNE GORE
ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET**

STUDIJSKI PROGRAM:	<i>ENERGETIKA I AUTOMATIKA</i>
PREDMET:	<i>ENERGETSKA ELEKTRONIKA</i>
FOND ČASOVA:	<i>3+1+1</i>

LABORATORIJSKA VJEŽBA BROJ 1

NAZIV:	<i>ISPITIVANJE KARAKTERISTIKA DIODE</i>
CILJEVI VJEŽBE: <ul style="list-style-type: none"> - određivanje probnog napona diode, - snimanje statičke karakteristike diode, - određivanje parametara uproštenog modela diode, - proračun gubitaka (dispacija snage) diode.	
POTREBAN PRIBOR: <ul style="list-style-type: none"> - kalkulator, - lenjir.	

IME I PREZIME: _____.

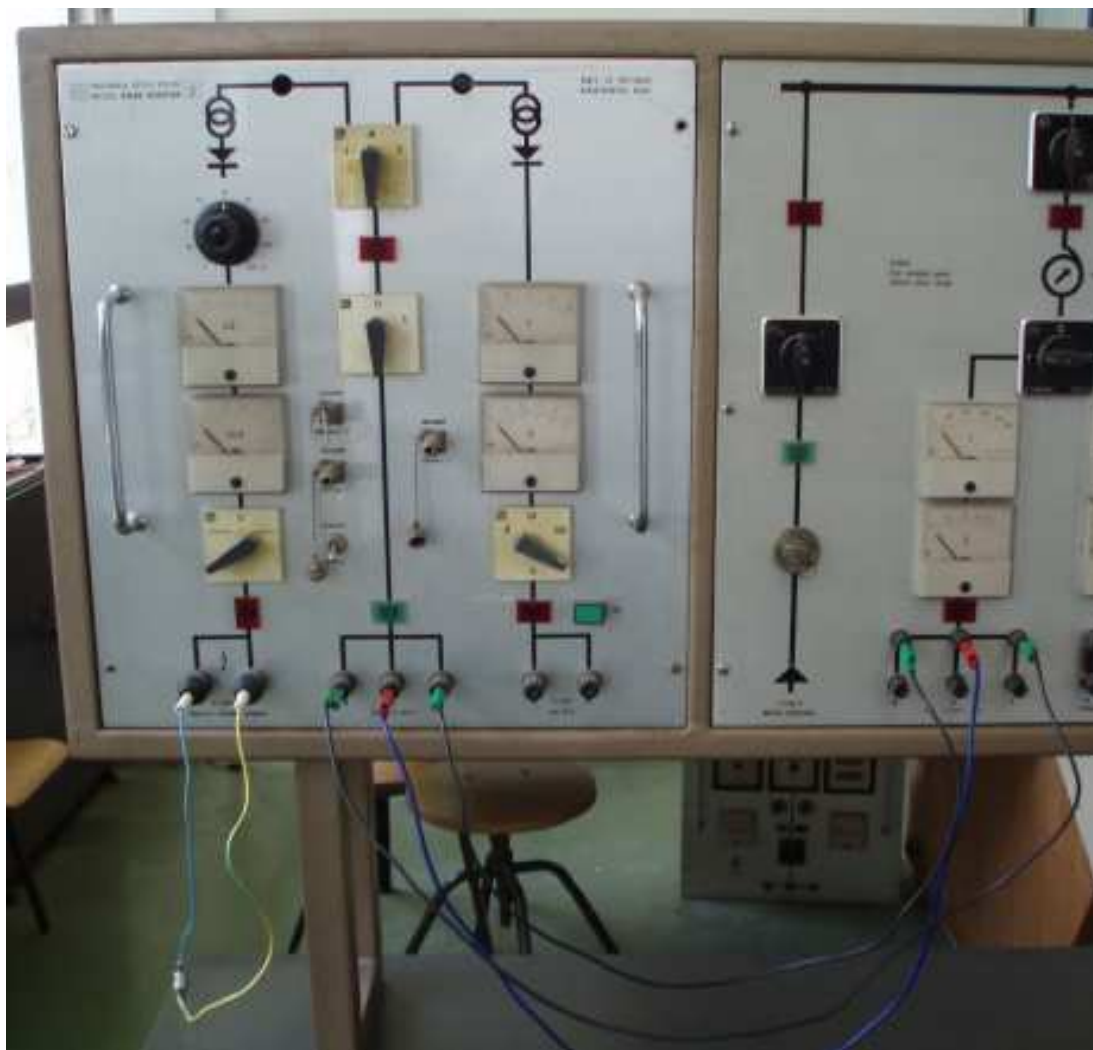
BROJ INDEKSA: _____.

BROJ POENA:	
OVJERAVA:	
DATUM:	

1. APARATURA

Na raspolaganju su sljedeći uređaji i oprema:

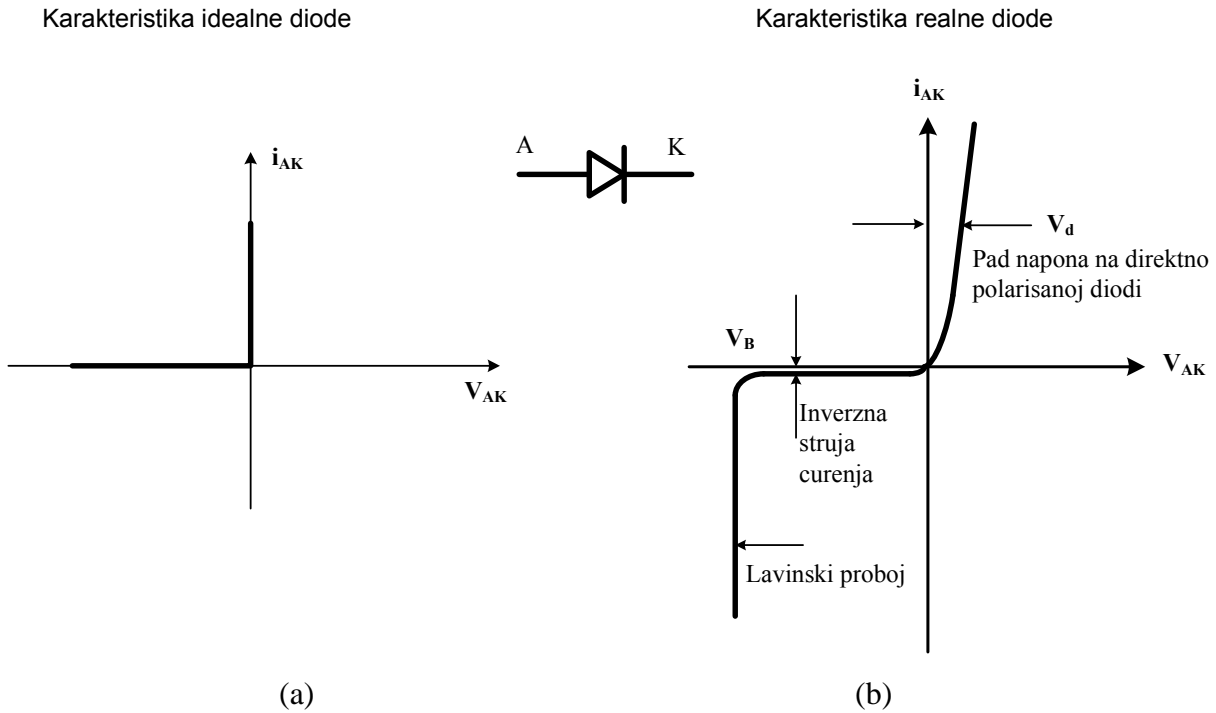
- Pult sa opremom
- Snažna dioda
- Priključni kablovi

Slika 1.1. Pult za ispitivanje energetske diode sa pratećom opremom

2. TEORIJSKA OSNOVA LABORATORIJSKE VJEŽBE

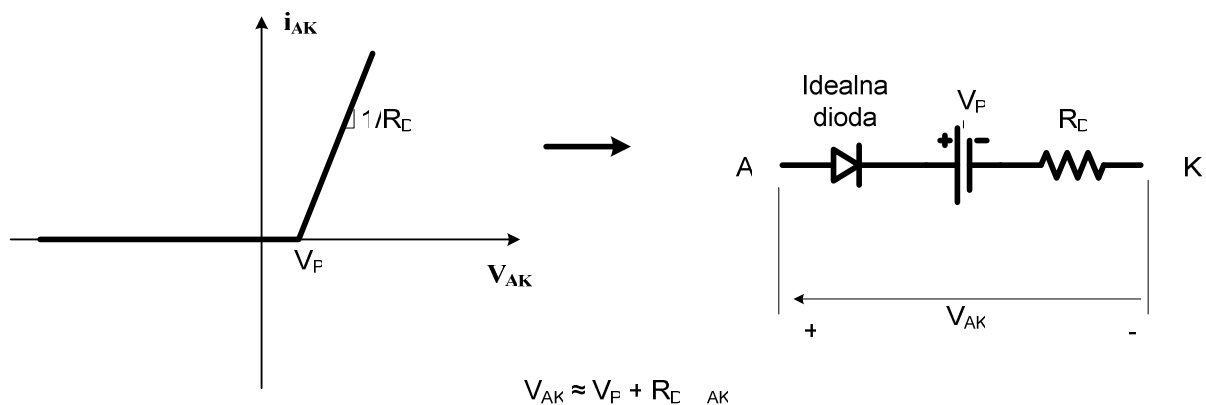
Prilikom analize rada uređaja energetske elektronike, najčešće u proračunima smatramo da je karakteristika diode idealna (slika 2.1a), što znači da zanemarujemo gubitke koji se na njoj javljaju. Snaga disipacije (struja x napon) na diodi raste sa porastom struje, što se može zaključiti na osnovu strujno-naponske karakteristike realne diode (slika 2.1b).

Slika 2.1. Strujno-naponska karakteristika idealne i realne diode

Za proračun gubitaka na diodi i njihov uticaj na koeficijent korisnog dejstva uređaja energetske elektronike moguće je koristiti uprošćeni model diode, prikazan na slici 2.2, koji se dobija linearizacijom strujno-naponske karakteristike diode. Gubici na inverzno polarisanoj diodi se zanemaruju, dok su gubici na direktno polarisanoj diodi posljedica pada napona na ekvivalentnom naponskom izvoru V_P (napon praga) i otporniku R_D :

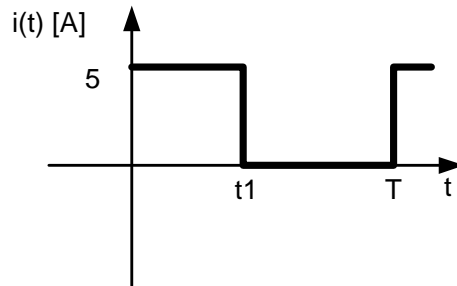
$$P = V_{AK} \cdot i_{AK} = V_P \cdot i_{AK} + R_D \cdot i_{AK}^2 \quad (1)$$

Slika 2.2. Aproksimativna strujno-naponska karakteristika i uprošćeni model diode

3. ZADACI LABORATORIJSKE VJEŽBE

1) Korišćenjem relacije (1) izvesti izraz za proračun gubitaka u funkciji srednje i efektivne vrijednosti struje diode, napona V_P i otpornosti R_D . Izračunati snagu gubitaka u slučaju kada je $V_P = 0.6\text{V}$, $R_D = 0.1\Omega$ i kada kroz diodu protiče periodična struja kao na slici 3.1. za slučajeve: (a) $t_1 = T/4$, (b) $t_1 = T/2$, (c) $t_1 = T$.

Slika 3.1 Talasni oblik struje diode

Izrada:

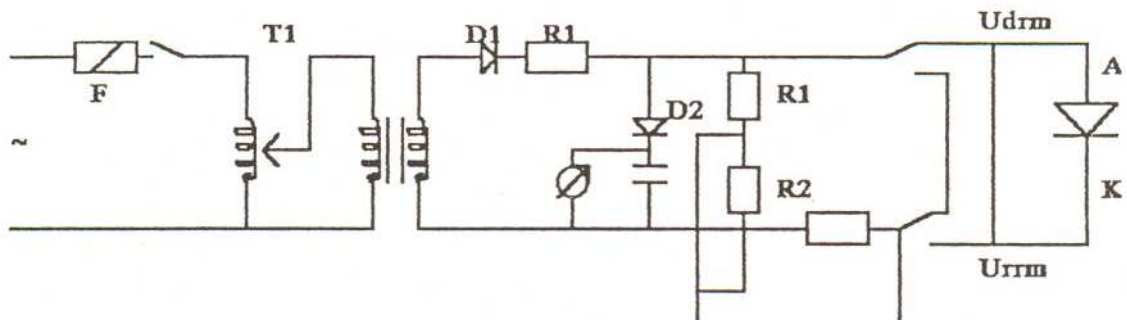
2) Priključiti diodu na dio pulta gdje se napon može mjeriti u KV. Podesiti rednu otpornost na vrijednost $40k\Omega$. Prebaciti prekidač u položaj „propusno“ (direktno polarisati diodu), a ostale prekidače prebaciti u odgovarajuće položaje kako bi se proslijedio napon napajanja. Povećavati napon regulacionog transformatora i pratiti struju diode.

Upisati u kom opsegu se mijenja struja kada se napon transformatora mijenja od 0 do 220V i objasniti zašto:

Spustiti napon na nulu i prebaciti prekidač u položaj „nepropusno“ (inverzno polarisati diodu). Povećavati napon regulacionog transformatora i pratiti struju diode.

Upisati vrijednost izmjerenog probojnog napona diode. Da li je došlo do oštećenja diode? Zašto?

Napomena: Na panelu se nalazi kompletan uređaj za sinmanje ovih karakteristika, a pojednostavljena šema je data na slici 3.2.

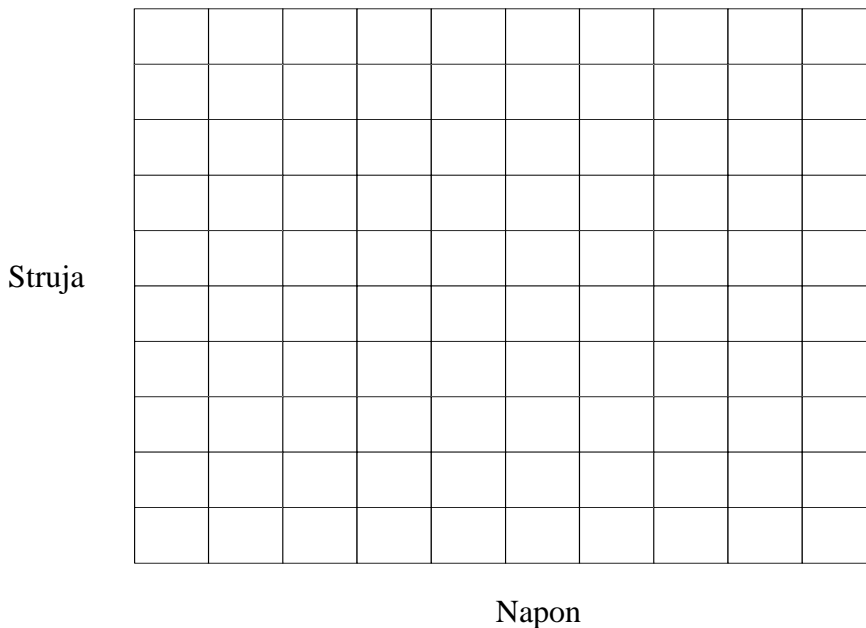
Slika 3.2

3) Priključiti diodu na dio pulta gdje se napon može mjeriti u voltima a struja u amperima. Prebaciti prekidače u odgovarajuće položaje, postepeno povećavati napon i mjeriti struju i napon.

Popuniti tabelu:

Struja [A]	0.5	1	2	3	4	5
Napon [V]						

Na osnovu podataka iz tabele skicirati strujno-naponsku karakteristiku direktno polarisane diode:

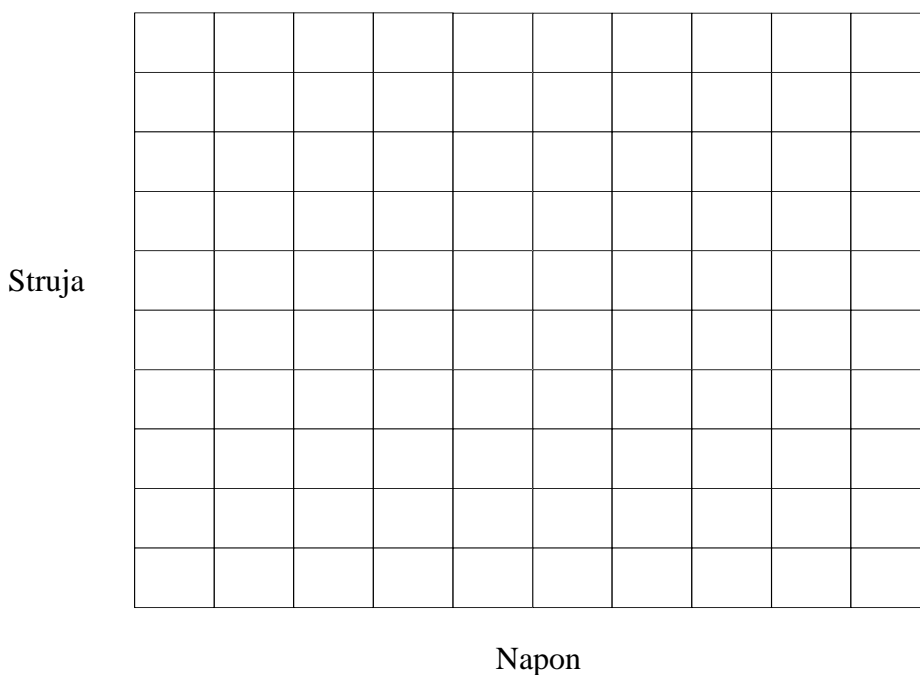
Povući pravu kroz tačke dobijene mjerenjem pri strujama 1A i 3A. Na osnovu toga utvrditi napon praga $V_P \approx$ _____.

4) Koristeći utvrđenu vrijednost za V_P i izmjerenu vrijednost pada napona na diodi V_{AK} utvrditi otpornost diode $R_D = (V_{AK} - V_P) / I_{AK}$.

Popuniti tabelu:

Struja [A]	0.5	1	2	3	4	5
R_D [Ω]						

Nacrtati linearizovane karakteristike diode koje odgovaraju pojedinim otpornostima R_D . Na dijagramu prikazati i izmjerene podatke (tabela iz tačke 3).

Izračunati snagu gubitaka za slučajeve kada kroz diodu protiče struja definisana u tački 1. Uporediti rezultate dobijene korišćenjem uprošćenog modela (koristiti vrijednost procijenjenog napona V_p i vrijednost otpornosti R_D koja odgovara struji diode $I_D=3A$) sa rezultatima dobijenim na osnovu izmjerenih vrijednosti napona i struje ($I_D=4A$ i odgovarajući izmjereni napon diode U_D).

Popuniti tabelu:

	P_{prib} (uprošćeni model)	$P_{mj} = U_D I_D t1/T$ (izmjereni podaci)	Relativna greška [%]: $(P_{prib}-P_{mj}) / P_{mj}$
$t1=T/4$			
$t1=T/2$			
$t1=T$			

Ponoviti proračun za slučaj kada amplituda struje sa slike 3.1 iznosi $I_D=2A$.

Popuniti tabelu:

	P_{prib} (uprošćeni model)	$P_{mj} = U_D I_D t1/T$ (izmjereni podaci)	Relativna greška [%]: $(P_{prib}-P_{mj}) / P_{mj}$
$t1=T/4$			
$t1=T/2$			
$t1=T$			

Napisati u kojem od prethodna dva slučaja je relativna greška veća i objasniti zašto:

_____.

Pretpostaviti da se preko diode napaja potrošač, pri čemu je napon na potrošaču konstantan i iznosi a) $U_p=100V$, b) $U_p=50V$. Pretpostavljajući da je struja diode oblika kao na slici 3.1 i koristeći rezultate iz prethodne tabele odrediti snagu koja se predaje potrošaču P_{potr} i odnos te snage i ukupne snage (dioda + potrošač). Ovaj odnos predstavlja _____.

Popuniti tabelu:

	$P_{potr} = U_p I_D t1/T$ $I_D=2A$		$P_{potr}/(P_{prib}+P_{potr})$ [%]		$P_{potr}/(P_{mj}+P_{potr})$ [%]	
	$U_p=100V$	$U_p=50V$	$U_p=100V$	$U_p=50V$	$U_p=100V$	$U_p=50V$
$t1=T/4$						
$t1=T/2$						
$t1=T$						

Uporediti dobijene rezultate i dati komentar:

_____.

4. ZAKLJUČAK

1) Gubici (disipacija snage) diode zavise od:

---

2) Da li postoje i drugi gubici koji nijesu uključeni u sprovedeni proračun? Ako postoje, od čega oni zavise?

---

3) Da li prisustvo diode može značajno uticati na stepen korisnog dejstva nekog uređaja energetske elektronike? Obrazložiti odgovor.
